

Svartå. Der är lif och rörelse. Man är i färd med att nästan alldeles omflytta verken, som nu bestå af en masugn, 5 Lancashirehårdar med smälthamrar, vällugnar, räckhamrar och blåsmaskiner, förlagda i skilda verkstäder vida ändarne af sjön Lillbjörken. Masugnen, uppförd år 1861, bibehåller naturligtvis sin plats vid den nyssnämnda sjön, och i dess närhet uppbygges nu den nya, rymliga verkstaden i ett särdeles fritt vackert läge, och den blir 144 fot lång och 110 fot bred. I densamma blifva icke blott de förra verken, utom masugn och såg, provisoriskt sammanförda, utan der anläggas jemväl ett gröfre smältstyekevalsverk med klippsax jemte en trecylindrig 48-

tums-blåsmaskin, hvartill i sin tid skola komma fullständiga stångjerns- och finvalsverk.

Dels för dessa verks behof, dels ock för att kunna invid desamma anlägga Bessemerugnar, hvilket arbete dock ej för närvarande företages, har det varit nödigt, här som annorstädes i dylika fall, att öka och samla vattenkraften. För sådant ändamål bygges en kanal mellan sjöarne Storbjörken och Lillbjörken, till en längd af 1700 fot, då man medräknar sump, tuber och hjulbäck. Dels genom gräfning och sprängning, dels genom uppläggande af bankar erhåller man sålunda för drifvattnet en ledning af nyss angifna längd med en bredd af 10 fot i botten och 34 fot i dagen, gifvande på den punkt, der det enda fallet trädt i stället för de flera mindre, en fallhöjd af $42\frac{1}{2}$ fot med en styrka af 750 effektiva hästkrafter vid 7 fots påräknelig vattenhöjd — en krafttillgång, som är tillräcklig ej blott för de nuvarande verken och för dem, som äro under anläggning, utan ock för det tillämnade Bessemersverket. — En annan kanal med 32 fots fall drifver en nyanlagd finbladig såg, som vid elfara när som helst kan

sättas under vatten; och kommer en sådan säkerhetsledning att jemväl från den stora kanalen föras in i den stora verkstaden.

Ritningarne till de nya verken här, liksom på många andra håll, lära vara utförda af ingenjör Wenström i Örebro.

Årliga tillverkningsbeloppet uppgår nu till vid pass 60,000 centner tackjern, som blåses med egna kol och hufvudsakligen af egna malmer, dessa senare mestadels från Nora bergslag. Tackjernet bearbetas sedan vidare till smältjern samt stång- och manufakturjern. Efter bessemermetodens införande bör tillverkningen kunna ansenligt ökas, utan att dock kolköp behöfver ifrågakomma. Såsom bevis på, huru jerntillverkningen under de för densamma så missgynnande senare åren likväl gått framåt, kan nämnas, att ännu år 1856 tillverkningen vid bruket ej utgjorde mera än vid pass 7400 centner tackjern och 14,500 centner stångjern, hvartill likväl då åtgingo två tredjedelar af den mängd träkol, som användes till den nu ferdubblade tillverkningen; ett resultat, hvilket endast genom införande af förbättrade tillverkningsmetoder och dermed följande ändamålsenliga byggnader kunnat

Då vi nu stå i begrepp att lemna Svartå, böra vi ej underlåta att anmärka, hurusom nästan alla arbetarebostäder under senaste tio år blifvit ånyo uppförda och nu ligga på vederbörliga afstånd från hvarandra, ordnade utefter den till jernvägsstationen ledande väg. Plan för en jernväg mellan bruket och nämnda station är uppgjord, och kommer byggandet deraf säkerligen oförtöfvadt att företagas. En ny folkskolebyggnad med 2 lärosalar samt rum för skollärare och småbarnslärarinna är just nyss uppförd och nu under inredning.